IMIGRACIJOS POLITIKA

Šioje faktų suvestinėje aptariama ES imigracijos politika ir jos tikslas nustatyti į ateitį orientuotą, visapusišką ir suderintą solidarumu grindžiamą požiūrį į teisėtos ir neteisėtos imigracijos valdymą. Joje paaiškinami politikos prioritetai ir pristatomi svarbiausi strateginiai ir teisėkūros pokyčiai, susiję su migracija ir prieglobsčiu, imigracija ir integracija. Pabaigoje aprašomas Europos Parlamento vaidmuo rengiant šios srities teisės aktus.

TEISINIS PAGRINDAS

— ES bendra imigracijos politika yra nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 79 ir 80 straipsniuose. SESV 80 straipsnyje numatyta, kad imigracijos politikai turi būti taikomas solidarumo ir teisingo atsakomybės pasidalijimo tarp valstybių narių (ES šalių), įskaitant finansinius padarinius, principas.

ES KOMPETENCIJA IMIGRACIJOS POLITIKOS SRITYJE

Kompetencija – tai Sutartimis ES suteikti įgaliojimai imtis veiksmų konkrečiose politikos srityse.

Teisėta imigracija. ES turi įgaliojimus nustatyti ES nepriklausančių valstybių piliečiams taikomas atvykimo į valstybę narę ir teisėto buvimo toje šalyje sąlygas, įskaitant atvejus, kai atvykstama šeimos susijungimo tikslais. Valstybės narės išlaiko teisę nustatyti kvotas, taikomas į šalį priimant darbo ieškančius asmenis iš ES nepriklausančių valstybių.

Integracija. ES gali skatinti valstybes nares taikyti priemones, kuriomis siekiama integruoti teisėtai šalyje gyvenančius ne ES piliečius, ir šias priemones remti. Tačiau ES teisėje nenumatyta suderinti nacionalinius įstatymus ir kitų teisės aktus.

Kova su neteisėta imigracija. ES turi užkirsti kelią neteisėtai imigracijai ir ją mažinti, visų pirma taikydama veiksmingą grąžinimo politiką, kuri įgyvendinama gerbiant pagrindines teises.

Readmisijos susitarimai. ES turi įgaliojimus sudaryti susitarimus su ES nepriklausančiomis valstybėmis dėl ne ES piliečių, kurie neatitinka ar nebeatitinka atvykimo, buvimo ar apsigyvenimo vienoje iš valstybių narių sąlygų, readmisijos į jų kilmės šalį ar į šalį, iš kurios atvyko.

Nuo 2009 m., kai įsigaliojo Lisabonos sutartis, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas turi visapusišką jurisdikciją imigracijos ir prieglobsčio srityje.

ES IMIGRACIJOS POLITIKOS TIKSLAI

ES siekia nustatyti subalansuotą požiūrį dėl to, kaip spręsti teisėtos imigracijos ir kovos su neteisėta imigracija klausimus. Tinkamas migracijos srautų valdymas apima:

— vienodų sąlygų teisėtai valstybėse narėse gyvenantiems ne ES piliečiams užtikrinimą;

— kovos su neteisėta imigracija, įskaitant prekybą žmonėmis ir neteisėtą žmonių gabenimą, priemonių stiprinimą;

— glaudesnio bendradarbiavimo su ES nepriklausančiomis šalimis visose srityse skatinimą.

ES siekia nustatyti vienodą teisėtų imigrantų teisių ir pareigų lygį, panašų į tą, kuris užtikrinamas ES piliečiams.

POLITIKOS POKYČIAI

A. ES imigracijos politikos strategijos ir prioritetai

2024 m. gruodžio 19 d. Europos Vadovų Taryba pritarė 2024–2029 m. laikotarpio teisėkūros ir veiksmų planavimo laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje strateginėms gairėms, kurios pakeičia 2014–2020 m. laikotarpio strategines gaires. Naujose gairėse pabrėžiama, kad svarbu strategiškai naudotis ES vizų politika, užkirsti kelią piktnaudžiavimui ES vizų režimu, sudaryti naujas partnerystes su kilmės ir tranzito šalimis, kovoti su organizuotu nusikalstamumu ir apsvarstyti visus ES baudžiamosios ir civilinės teisės aspektus.

2026 m. sausio mėn. Komisija priėmė pirmąją ES vizų politikos strategiją siekiant strategiškesnio požiūrio į vizų politiką. Ja siekiama sustiprinti saugumo patikrinimą, sudaryti palankesnes sąlygas atvykti asmenims, kurie prisideda prie ES ekonomikos ir visuomenės, ir, pasitelkiant inovacijas, kurti išmanesnę vizų politiką.

1. Naujasis migracijos ir prieglobsčio paktas.

2020 m. rugsėjo mėn. Komisija paskelbė pasiūlymą dėl Naujojo migracijos ir prieglobsčio pakto. Po kelerius metus trukusių derybų naujasis paktas buvo priimtas 2024 m. gegužės mėn. Tai yra viena iš svarbiausių ES migracijos politikos reformų. Juo siekiama **prieglobsčio procedūrą integruoti į migracijos valdymą** ir susieti ją su išankstiniu patikrinimu ir grąžinimu. Be to, jis apima išorės sienų valdymą, geresnį prognozavimą, pasirengimą krizėms ir reagavimą į jas ir kartu solidarumo mechanizmą, taip pat išorės santykius su pagrindinėmis kilmės ir tranzito šalimis, esančiomis už ES ribų (žr. 4.2.2).

2024 m. balandžio mėn. Parlamentas ir 2024 m. gegužės mėn. Taryba priėmė šiuos Paktą sudarančius teisės aktus:

— Prieglobsčio ir migracijos valdymo reglamentą;

— Prieglobsčio procedūros reglamentą ir Grąžinimo pasienio procedūros reglamentą;

— Reglamentą dėl krizinių ir force majeure situacijų;

— Reglamentą, kuriuo sukuriama EURODAC – ES prieglobsčio ir migracijos valdymo biometrinių duomenų bazė;

— naują Tikrinimo reglamentą;

— Priskyrimo reglamentą, kuriuo pakeičiama 2011 m. Priskyrimo direktyva;

— peržiūrėtą Priėmimo sąlygų direktyvą;

— Sąjungos lygmens perkėlimo ir humanitarinio priėmimo sistemos reglamentą.

Siekiant užtikrinti veiksmingumą, naujuoju paktu nustatomi suderinti prieglobsčio standartai, aiškios prašymų nagrinėjimo taisyklės ir apsaugos nuo piktnaudžiavimo priemonės. Pagal naująją solidarumo sistemą valstybės narės gali viena kitą remti: valstybės narės įsipareigoja kiekvienais metais laikytis solidarumo ciklo, per kurį jos sukuria įnašų (perkėlimų, finansinių įnašų arba operatyvinės pagalbos) rezervą, kad paremtų valstybes nares, patiriančias ypač didelį migracijos spaudimą. Šis solidarumo priemonių rezervas turi būti sukuriamas kasmet Tarybos įgyvendinimo aktu. 2025 m. pabaigoje Taryba susitarė dėl pirmojo solidarumo rezervo sudarymo 2026 m. viduryje, taip užbaigdama patį pirmąjį solidarumo ciklą.

Naujos pakto taisyklės bus pradėtos taikyti ne vėliau kaip 2026 m. viduryje, išskyrus Sąjungos lygmens perkėlimo ir humanitarinio priėmimo sistemos reglamentą, kuris jau taikomas.

2025 m. lapkričio mėn. Komisija paskelbė pirmąją Europos metinę prieglobsčio ir migracijos ataskaitą, kuri yra vienas iš pagrindinių Migracijos ir prieglobsčio pakto rezultatų. 2026 m. sausio mėn. ji pristatė pirmąją Europos prieglobsčio ir migracijos valdymo strategiją. Šioje strategijoje apžvelgiamas ne tik Migracijos ir prieglobsčio pakto įgyvendinimas iki 2026 m. vidurio, bet ir siūlomi tolesni veiksmai siekiant:

— užkirsti kelią neteisėtai migracijai ir nutraukti nusikalstamų neteisėto žmonių gabenimo tinklų veiklą;

— apsaugoti nuo karo ir persekiojimo bėgančius žmones, kartu užkertant kelią piktnaudžiavimui prieglobsčio sistema;

— pritraukti specialistų į ES, kad būtų padidintas ES ekonomikos konkurencingumas.

B. Kiti teisėkūros pokyčiai

Nuo 2008 m. priimti svarbūs imigracijos srities teisės aktai.

1. Teisėta imigracija

Susidūrus su ankstesniais sunkumais priimant bendras nuostatas, kurios būtų taikomos valdant visą darbo jėgos imigraciją į ES, ir siekiant nustatyti ES lygmens teisėtos imigracijos politiką šiuo metu vadovaujamasi požiūriu priimti sektorių teisės aktus pagal migrantų kategorijas.

2009 m. pirmine Direktyva dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir apsigyvenimo sąlygų siekiant dirbti aukštos kvalifikacijos darbą sukurta **ES mėlynoji kortelė**, skirta skubos tvarka geresnėmis sąlygomis išduoti specialų leidimą gyventi ir dirbti, kad darbuotojai iš ES nepriklausančių valstybių galėtų dirbti aukštos kvalifikacijos darbą valstybėse narėse. Po 2009 m. šios taisyklės buvo peržiūrėtos du kartus, paskutinį kartą – 2021 m. 2021 m. ES mėlynosios kortelės direktyvoje numatyti lankstesni priėmimo kriterijai (pakanka galiojančios darbo sutarties arba įpareigojančio šešių mėnesių darbo pasiūlymo) ir kartu sumažinama minimalaus darbo užmokesčio, kurį kandidatai turi uždirbti, kad galėtų gauti mėlynąją kortelę riba – taip mėlynosios kortelės turėtojams palengvinamos galimybės keliauti iš vienos ES šalies į kitą ir susijungti su savo šeimomis.

2011 m. **Vieno leidimo direktyva** nustatyta bendra supaprastinta procedūra, taikoma ES nepriklausančių valstybių piliečiams, kurie teikia prašymą išduoti leidimą gyventi ir dirbti valstybėje narėje, taip pat nustatytos teisėtų imigrantų bendros teisės. 2019 m. kovo mėn. Komisijos priimtoje vienos prašymų pateikimo procedūros įgyvendinimo ataskaitoje nustatyta, kad ne ES piliečiams trūksta informacijos apie jų teises ir tai trukdo įgyvendinti šios direktyvos tikslus – skatinti šių asmenų integraciją ir nediskriminavimą. 2022 m. balandžio mėn. Komisija pasiūlė šią direktyvą išdėstyti nauja redakcija, kad būtų supaprastinta ir patikslinta jos taikymo sritis. 2023 m. gruodžio mėn. Parlamentas ir Taryba pasiekė politinį susitarimą. 2024 m. priimta nauja Vieno leidimo direktyva supaprastinamas prašytojams ir darbdaviams taikomas vieno leidimo dirbti ir gyventi gavimo procesas ir nustatomos naujos priemonės, kuriomis siekiama geriau apsaugoti ES nepriklausančių valstybių darbuotojus nuo išnaudojimo.

2014 m. vasario mėn. priimta direktyva, kuria nustatomos ne ES piliečių įdarbinimo sezoniniais darbuotojais sąlygos. Migruojantys sezoniniai darbuotojai, išlaikydami savo pagrindinę gyvenamąją vietą ES nepriklausančioje valstybėje, gali teisėtai ir laikinai likti ES maksimalų laikotarpį nuo penkių iki devynių mėnesių (priklausomai nuo valstybės narės) dirbti nuo sezono ar metų laiko priklausantį darbą. Šioje direktyvoje taip pat apibrėžiamos visos teisės, kurias turi tokie migruojantys darbuotojai. 2020 m. liepos mėn. Komisija paskelbė gaires dėl sezoninių darbuotojų darbo atsižvelgiant į COVID-19 protrūkį.

2014 m. gegužės 15 d. priimta direktyva dėl bendrovių viduje perkeliamų darbuotojų, kuria nustatomos ne ES piliečių atvykimo ir apsigyvenimo sąlygos. Šia direktyva įmonėms ir tarptautinėms bendrovėms sudaromos lengvesnės sąlygos laikinai perkelti jose dirbančius vadovus, specialistus ir darbuotojus-stažuotojus į savo filialus ar patronuojamąsias bendroves ES.

2016 m. gegužės mėn. priimta direktyva, kuria nustatomos atvykimo ir gyvenimo mokslinių tyrimų, studijų ir mokymo tikslais sąlygos. Ja pakeičiamos ankstesnės studentams ir mokslininkams tyrėjams taikytos priemonės, išplečiant jų taikymo sritį, kad ji apimtų ir savanorišką tarnybą, mokinių mainų programas, švietimo projektus ir „*Au pair*" programą, ir supaprastinant jų taikymą.

Ne ES piliečių, kurie yra ilgalaikiai Europos Sąjungos gyventojai, statusas vis dar reglamentuojamas Tarybos Ilgalaikių gyventojų direktyva su 2011 m. daliniais pakeitimais, kurie padaryti siekiant išplėsti jos taikymo sritį į ją įtraukiant pabėgėlius ir kitus asmenis, kuriems suteikiama tarptautinė apsauga. 2019 m. kovo mėn. tos direktyvos įgyvendinimo ataskaitoje nurodyta, kad valstybės narės, užuot aktyviai populiarinusios ES ilgalaikio gyventojo statusą, daugiausia išduoda nacionalinius ilgalaikius leidimus gyventi ir kad tik nedaug ne ES piliečių pasinaudoja teise persikelti į kitas valstybes nares. 2022 m. balandžio mėn. Komisija pateikė pasiūlymą dėl Ilgalaikių gyventojų direktyvos peržiūros, siekdama, kad būtų sukurtas tikras ES ilgalaikio gyventojo statusas, visų pirma stiprinant ilgalaikių gyventojų teisę persikelti į kitas valstybes nares ir jose dirbti. 2023 m. lapkričio 30 d. Parlamentas ir Taryba pradėjo tarpinstitucines derybas ir jos dar tebevyksta.

2023 m. lapkričio 15 d. Komisija pateikė Įgūdžių ir specialistų judumo dokumentų rinkinį, į kurį įtrauktas siūlomas ES specialistų rezervas. Šiuo ES specialistų rezervu skatinama teisėta migracija, suteikiant interneto platformą darbo ieškantiems asmenims ES

nepriklausančiose šalyse, kad jie galėtų teikti paraiškas dėl darbo ES. Reglamentą, kuriuo sukuriamas ES specialistų rezervas, Europos Parlamentas ir Taryba priėmė 2026 m. kovo mėn.

2. Integracija

2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyvoje dėl šeimos susijungimo išdėstytos nuostatos dėl teisės **į šeimos susijungimą**: ši teisė apima daugiau nei pagarbą privačiam ir šeimos gyvenimui, kaip nustatyta Europos žmogaus teisių konvencijos 8 straipsnyje. Kadangi 2008 m. įgyvendinimo ataskaitoje padaryta išvada, kad ši direktyva valstybėse narėse nebuvo visapusiškai ir tinkamai taikoma, 2014 m. balandžio mėn. Komisija paskelbė komunikatą, kuriame valstybėms narėms pateiktos teisės į šeimos susijungimą taikymo gairės. Antrojoje įgyvendinimo ataskaitoje, paskelbtoje 2019 m. kovo mėn., padaryta išvada, kad nuo 2008 m. direktyva įgyvendinama geriau. Tam įtakos iš dalies turėjo Komisijos pradėtos pažeidimo nagrinėjimo procedūros, 2014 m. rekomendacinis dokumentas ir nemažai Europos Sąjungos Teisingumo Teismo priimtų sprendimų.

ES kompetencija **integracijos** srityje yra ribota. 2011 m. liepos mėn. Komisija priėmė Europos trečiųjų šalių piliečių integracijos darbotvarkę. 2020 m. lapkričio mėn., Komisija pateikė 2021–2027 m. Integracijos ir įtraukties veiksmų planą, kuriame nustatyta politikos programa ir konkretūs veiksmai siekiant padėti valstybėms narėms 34 mln. teisėtai ES gyvenančių ne ES piliečių įtraukti ir integruoti išsilavinimo, įsidarbinimo, sveikatos priežiūros ir būsto srityse. Šis planas apima stebėsenos priemones ir naujų skaitmeninių priemonių naudojimą, taip pat pastangas skatinti migrantus dalyvauti visuomenės gyvenime, didinti ES finansavimo galimybes ir kurti įvairių suinteresuotųjų subjektų partnerystes įvairiais valdymo lygmenimis. Esamos priemonės, be kita ko, yra Europos migracijos forumas, migrantų integracijai skirta Europos Komisijos interneto svetainė, Europos integracijos tinklas ir Komisijos ekspertų grupė migrantų nuomonės klausimais migracijos, prieglobsčio ir integracijos srityje. Ši grupė pirmą kartą susitiko 2020 m. lapkričio mėn. ir nuo tol rengia reguliarius susitikimus

Specialios finansavimo priemonės, kurių lėšomis remiama nacionalinė integracijos politika, finansuojamos iš Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo ir Europos socialinio fondo (ESF+) pagal 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą (DFP).

3. Neteisėta imigracija

Kovos su neteisėta imigracija srityje ES priėmė svarbių teisės aktų.

— **Dokumentų dėl neteisėtai žmones gabenančių asmenų rinkinys** apima 2002 m. Tarybos direktyvą, kurioje pateikiama nusikalstamos veikos – padėjimo neteisėtai atvykti, vykti tranzitu ir apsigyventi – apibrėžtis, ir 2002 m. Tarybos pamatinį sprendimą, kuriame nustatomos baudžiamosios sankcijos už tokią veiką. Šį rinkinį papildo 2004 m. Tarybos direktyva dėl leidimo gyventi šalyje išdavimo su kompetentingomis institucijomis bendradarbiaujantiems asmenims, kurie yra prekybos žmonėmis aukos arba kurie buvo neteisėtai atgabenti (dėl prekybos žmonėmis taip pat žr. 4.2.6).

— Dėl iššūkių ir susirūpinimą keliančių klausimų, susijusių su **ES kovos su neteisėtu migrantų gabenimu sistemos taikymu**, buvo dedamos pastangos peržiūrėti sistemą. 2021 m. rugsėjo mėn. Komisija patvirtino 2021–2025 m. ES kovos su

neteisėtu migrantų gabenimu veiksmų planą. 2023 m. lapkričio mėn. Komisija pateikė pasiūlymą dėl padėjimo neteisėtai atvykti, vykti tranzitu ir apsigyventi ES prevencijos ir kovos su tokia veikla taisyklių. Pasiūlyme pateikiama aiškesnė nusikalstamos veikos, t. y. neteisėto migrantų gabenimo, apibrėžtis ir suderintos bausmės. Šį pasiūlymą nagrinėja Parlamento Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas. 2023 m. lapkričio mėn. Komisijai pateikus dar vieną pasiūlymą, 2025 m. Parlamentas ir Taryba priėmė reglamentą dėl policijos bendradarbiavimo stiprinimo siekiant užkirsti kelią neteisėtam migrantų gabenimui ir prekybai žmonėmis ir su tuo kovoti. Taip siekiama sustiprinti Europolo įgaliojimus užkirsti kelią tokiems nusikaltimams ir su jais kovoti.

— 2008 m. Grąžinimo direktyvoje nustatyti **bendri ES neteisėtai esančių ne ES piliečių grąžinimo standartai ir tvarka**. 2016 m. Parlamentas ir Taryba priėmė reglamentą dėl Europos kelionės dokumento neteisėtai esantiems ne ES piliečiams grąžinti nustatymo. Be to, performuota ir sustiprinta Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX) vis labiau padeda valstybėms narėms vykdyti su grąžinimu susijusią veiklą.

— 2018 m. rugsėjo mėn. Komisija pasiūlė nauja redakcija išdėstyti Grąžinimo direktyvą, kad būtų paspartintos procedūros. Parlamento atliktame siūlomos naujos redakcijos Grąžinimo direktyvos poveikio vertinime nustatyta, kad įgyvendinus pasiūlymą valstybės narės patirtų didelių išlaidų dėl didesnio sulaikymų skaičiaus. Nebuvo aiškių įrodymų, kad pasiūlymas užtikrintų veiksmingesnį grąžinimą, tačiau jį įgyvendinus gali būti pažeidžiamos neteisėtų migrantų pagrindinės teisės. Parlamento rezoliucijoje dėl Grąžinimo direktyvos įgyvendinimo (2020 m. gruodžio 17 d.) pabrėžiama, kad ES grąžinimo politikos veiksmingumas turi būti vertinamas atsižvelgiant į pagrindinių teisių ir procedūrinių garantijų užtikrinimą.

— Atsižvelgdama į Parlamento pranešimą dėl siūlomos Grąžinimo direktyvos peržiūros, Komisija atsiėmė pasiūlymą ir 2025 m. kovo mėn. jį pakeitė pasiūlymu dėl Grąžinimo reglamento. Šio reglamento pristatymas yra naujo Europos požiūrio į grąžinimą pradžia, kaip išdėstyta dokumente „Kitos kadencijos Europos Komisijos politinės gairės (2024–2029 m.)“. Naujuoju reglamentu siūloma nustatyti Europos grąžinimo orderį, kuriuo būtų suderinami grąžinimo sprendimai visose valstybėse narėse, užtikrinant, kad nurodymas išvykti iš vienos šalies būtų taikomas visoje ES teritorijoje. Šiuo metu vyksta derybos dėl pasiūlymo dėl Grąžinimo reglamento. Migracijos ir prieglobsčio paktu suteikiama daugiau operatyvinės paramos valstybėms narėms ir FRONTEX, kaip ES grąžinimo politikos operatyvinei institucijai, kartu paskiriant grąžinimo koordinatorių, kuriam padės naujasis Aukšto lygio tinklas grąžinimo klausimams.

— 2025 m. gegužės mėn. Komisija taip pat pateikė pasiūlymą dėl reglamento dėl saugios trečiosios šalies koncepcijos taikymo. Pasiūlymu siekiama palengvinti šios koncepcijos taikymą, kad būtų paspartinti prieglobsčio procesai ir sumažintas spaudimas prieglobsčio sistemoms, kartu išsaugant prašytojų teisines apsaugos priemones ir užtikrinant pagarbą pagrindinėms teisėms. Atsižvelgdama į tai, 2025 m. balandžio mėn. Komisija pateikė pasiūlymą dėl reglamento dėl saugių

kilmės šalių Sąjungos lygmens sąrašo sudarymo. Abu reglamentus Parlamentas ir Taryba priėmė 2026 m. vasario mėn.

— Direktyvoje dėl sankcijų darbdaviams nustatomos **valstybių narių sankcijos ir priemonės, taikytinos darbdaviams, kurie įdarbina nelegaliai gyvenančius ne ES piliečius**. Pirmoji šios direktyvos įgyvendinimo ataskaita buvo pateikta 2014 m. gegužės 22 d. Apie ją paskelbus Migracijos ir prieglobsčio pakte, 2021 m. rugsėjo mėn. Komisija priėmė komunikatą dėl direktyvos dėl sankcijų darbdaviams taikymo, kuriuo siekiama sustiprinti jos įgyvendinimą, kartu apsaugant neteisėtų migrantų teises.

— Nuo 2001 m. valstybės narės **tarpusavyje pripažįsta atitinkamus sprendimus dėl išsiuntimo** (Direktyva 2001/40/EB), taigi vienoje valstybėje narėje priimto sprendimo išsiųsti ne ES pilietį laikomasi ir jis vykdomas kitoje valstybėje narėje.

Tuo pat metu ES su kilmės ir tranzito šalimis sudarė 18 readmisijos susitarimų, pagal kuriuos siekiama grąžinti neteisėtus migrantus ir bendradarbiauti kovos su prekyba žmonėmis srityje. Šiuose susitarimuose numatyta, kad jų įgyvendinimą stebi jungtiniai readmisijos komitetai. Jie taip pat susiję su vizų režimo supaprastinimo susitarimais, kuriais siekiama suteikti reikalingas paskatas pradėti derybas dėl readmisijos atitinkamoje ES nepriklausančioje valstybėje, nepadidinant neteisėtos migracijos.

Pripažindama, kad veiksmingam grąžinimui būtinas tvirtesnis bendradarbiavimas su ES nepriklausančiomis valstybėmis, Komisija 2016 m. pradėjo taikyti Partnerystės migracijos srityje modelį, pagal kurį tais pačiais metais buvo užmegztos pirmosios partnerystės migracijos srityje su Etiopija, Maliu, Nigeriu, Nigerija ir Senegalu. Šios partnerystės atspindi tikslą sudaryti lanksčius susitarimus ir numatyti specialiai pritaikytas paskatas, kad būtų stiprinamas bendradarbiavimas grąžinimo srityje, kartu sprendžiant platesnio masto migracijos problemas. Komisija taip pat nustatė neoficialias grąžinimo ir readmisijos priemones, kurias Parlamentas 2021 m. kritikavo rezoliucijoje dėl žmogaus teisių apsaugos ir ES išorės migracijos politikos, nes jos netaikomas Parlamento tikrinimas, todėl klausimų dėl atsakomybės ir skaidrumo. Tuo tarpu valstybės narės, siekdamos savo grąžinimo tikslų, ir toliau remiasi dvišaliais susitarimais.

Komisija pasiūlė ES veiksmų planus dėl centrinės Vidužemio jūros regiono dalies (2022 m. lapkričio mėn.), Vakarų Balkanų maršruto (2022 m. gruodžio mėn.), vakarinės Vidužemio jūros regiono dalies ir Atlanto vandenyno maršrutų (2023 m. birželio mėn.) ir rytinės Vidužemio jūros regiono dalies maršruto (2023 m. spalio mėn.). 2025 m. spalio 16 d. Komisija pasiūlė naują Vidužemio jūros regiono paktą, kuriame numatytas trečiasis saugumo, parengties ir migracijos valdymo ramstis.

EUROPOS PARLAMENTO VAIDMUO

2009 m. įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, Europos Parlamentas aktyviai dalyvauja priimant naujus teisės aktus, skirtus imigracijos klausimui spręsti. Šiuo metu įprasta teisėkūros procedūra taikoma ir neteisėtos, ir teisėtos imigracijos politikos srityse, taigi, reglamentuojant šiuos klausimus Europos Parlamentas ir Taryba tapo lygiateisėmis teisėkūros institucijomis. Tačiau laikinąsias priemones staigaus ES nepriklausančių

valstybių piliečių antplūdžio atveju Taryba patvirtina viena, pasikonsultavusi su Parlamentu (SESV 78 straipsnio 3 dalis).

Be to, Parlamentas savo iniciatyva priėmė daug rezoliucijų dėl migracijos, pavyzdžiui:

— rezoliuciją dėl naujų teisėtos darbuotojų migracijos kelių (2021 m. gegužės 20 d.);

— rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai dėl legalios migracijos politikos ir teisės (2021 m. lapkričio 25 d.);

— rekomendaciją dėl naujos Viduržemio jūros regiono darbotvarkės (2022 m. rugsėjo 14 d.).

Daugiau informacijos apie migraciją ES:

— ES atsako į migraciją į Europą apžvalga;

— Europos Parlamento faktų apie prieglobsčio politiką suvestinė (žr. 4.2.2).

Šią faktų suvestinę parengė Europos Parlamento Teisingumo, pilietinių laisvių ir institucinių reikalų teminis skyrius. Daugiau informacijos pateikiama Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto interneto svetainėje.

Olga Johanna PASSAMERA
04/2026